

Copyright foto

Veel zeugenhouders hebben nog zes maanden financiële ruimte

'Portemonnee leeg, put vol en voer op'

Volgens sommigen is dit de zwaarste dip die de zeugenhouders ooit hebben meegemaakt. De situatie moet niet lang voortduren of er zal dit jaar een fors aantal zeugenhouders hun staldeuren moeten sluiten. Oorzaak van de malaise zijn de Russische boycot, ongelijke concurrentie binnen Europa en de lage prijzen in het diepste dal van de vijfjaarlijkse varkenscyclus.

Dossier 'Crisis varkenshouderij'

Net als de hele Europese varkenshouderij, bevindt de Nederlandse varkenshouderij zich momenteel in een crisis. Pigbusiness.nl volgt de laatste ontwikkelingen in de varkenscrisis en heeft alle berichtgeving gebundeld in een dossier.

Bekijk het dossier op www.pigbusiness.nl

De nood onder zeugenhouders, en in iets minder mate de mesters, is groot, stelt zeugenhouder Willy Wolfkamp uit Haarle. „Ik denk dat driekwart op dit moment de voerrekening niet meer kan betalen. Ik word dagelijks gebeld door varkenshouders die hun verhaal willen doen. Sommigen zeggen dat ze het nog zes maanden kunnen volhouden en dan is het over en uit. Naast het voer kunnen velen ook niet meer de dierenarts en het gas/water/licht betalen. Daar zijn varkenshouders bij die voorheen nooit een achterstand hadden.” De biggenprijs is op dit moment ongeveer 32,50 euro. Dat dekt volgens Wolfkamp de kosten niet en varkenshouders moeten op zoek naar geld om hun kop boven water te houden tot de prijzen weer beter worden. Afgezien van de Deutsche Bank zijn de Hollandse banken wat minder scheutig met geld, ervaart Wolfkamp. „De kleinste bedrijven moeten naar hun voerleverancier of dierenarts voor uitstel van betalingen. Ook mijn eigen situatie is niet florissant. Doordat ik vorig jaar uitbreidde, zijn er minder biggen geproduceerd en de uitbreiding was een investering van 100.000 euro. De reserves zijn dit jaar wat minder, maar ik had nooit een dergelijke diepe dip verwacht en eigenlijk nog nooit meegemaakt. Het prijsverschil met de laagste prijs in 2011 is 7 euro per big en voor de vleesvarkens 12 euro per vleesvarken. Dat is fors en heeft onder meer met de Russische boycot te maken. Op dit moment moet er op mijn bedrijf 5.000 euro per week bij.”

Lef en solidariteit

Als de huidige biggenprijs nog een half jaar op dit niveau blijft, voorspelt Wolfkamp dat een derde van de vermeerderaars ter ziele is,

omdat velen dan door de financiële buffers heen zijn. Maar niet alleen de zeugenbedrijven hebben last van de crisis; ook bedrijven als Topigs verkopen minder gelten, weet Wolfkamp te vertellen. „Zegenhouders houden hun zeugen nu langer aan en kopen dus geen gelten om geld te besparen, maar hierdoor hebben we volgend jaar een probleem. Er moeten dan veel meer zeugen worden vervangen dan gebruikelijk. Wat gaat de prijs van gelten dan doen?”

De oplossing is voor Wolfkamp simpel: de politiek moet het lef hebben om de sector te ondersteunen en de retail moet de solidariteit tonen om hun marges te verminderen. Dat is zijn pleidooi. „Staatssecretaris Dijkma moet over de brug komen. De Russische boycot is het gevolg van politieke sancties, maar de agrarische sector is daar de dupe van. Een beetje overschot leidt namelijk al tot een hevige prijsval. Dat de sector de dupe wordt, kan niet en er zou een schadevergoeding moeten komen. Daarnaast moet er ook een eerlijker verdeling van de marges komen. De slachterijen ontvangen 1,80 euro voor hun hammen en in de winkel liggen ze voor 20,80 euro per kilo. „Als iedereen nu een stapje terug deed en wij er een paar dubbeltjes bij kregen, is de crisis opgelost.”

Toch ziet Wolfkamp de toekomst niet helemaal somber in en nuanceert: „Iedereen denkt nu in een neerwaartse spiraal. Ik denk dat komende herfst de zon weer gaat schijnen en we allemaal weer positief zullen zijn over de toekomst van de varkenshouderij in Nederland met helaas een fors kleiner aantal varkenshouders. Maar de retail en de politiek moeten de varkenshouder nu ondersteunen om te voorkomen dat er teveel bedrijven wegvallen.

China zal volgend jaar varkensvlees nodig hebben. Er zijn te weinig zeugen in dat land; tot 20 procent minder. Als retail en politiek ons nu niet helpen, zijn er volgend jaar te weinig biggen en vleesvarkens voor de export.”

Lage voerwinst

Bij een groot aantal varkenshouders zijn op dit moment grote zorgen, meent ook DLV-adviseur Leo Rouhof en dat laat zich het gemakkelijkst aantonen door de voerwinst. „Op de lange termijn is een voerwinst voor de zeugenhouders nodig van 600 euro per zeug, maar voor het tweede halfjaar van 2015 ligt dat cijfer op 300 euro en in augustus zelfs daaronder. Er is dus een tekort van 300 euro per zeug op jaarbasis. Dat betekent voor het tweede halfjaar een tekort van 150 euro per zeug. Dat is voor een bedrijf met 500 zeugen 75.000 euro. Daarbij komt nog dat er een moeizame mestafzet is met kosten boven de 20 euro per ton. Dat jaagt de voerwinst eigenlijk nog verder omhoog naar 625 euro. Er zijn nu dus varkenshouders die grote problemen hebben om de kosten te betalen en bij crediteuren is er ook geen ruimte meer.” De voerwinst bij vleesvarkenshouders ligt tot en met juli 2015 rond de 60 euro per gemiddeld aanwezig vleesvarken. Voor de laatste vijf maanden wordt een voerwinst van ruim 90 euro op jaarbasis verwacht. Het prijsdal voor de vleesvarkenshouders zal in percentage minder groot zijn dan bij de zeugenhouders.

Hoge crediteurenpositie

De hoge kosten als gevolg van de mestwetgeving, dierenwelzijnsregels en ammoniakbeleid, zorgen niet alleen voor een verminderde

Dijkma suggereert krimp varkensstapel

Het overleg tussen LTO en NVV met staatssecretaris Dijkma heeft niet het resultaat gebracht dat de varkenshouders hadden gehoopt. Dijkma heeft nauwelijks toezeggingen gedaan. Afgezien van een herziening van de keuringskosten is ze niet bereid om de sector financieel te ondersteunen. In een reactie op het overleg lijkt Dijkma zelfs te zinspelen op een koude krimp van de sector in de EU: „Er wordt gewoon te veel varkensvlees geproduceerd en niet alleen in Nederland. Het wegvallen van de Russische markt heeft het probleem alleen

maar versneld”, stelt de PvdA-bewindsvrouw in de Telegraaf. Dijkma geeft verder aan dat het onvermijdelijk is dat er nu een aantal Nederlandse varkenshouders failliet gaat. Na het mislukte overleg gaan LTO en NVV de komende tijd aan hun leden vragen wat de beste strategie is: actie of overleg. Gezien het sentiment onder varkenshouders zal een aanzienlijk deel voor acties zijn. De hoop is daarnaast dat Dijkma de crisis van de sector als agendapunt meeneemt in de landbouwraad van EU-landbouwministers op 7 september.

Copyright foto

Als de huidige biggenprijs nog een half jaar op dit niveau blijft, voorspelt zeugenhouder Willy Wolfkamp dat een derde van de vermeerderers ter ziele is.

Copyright foto

concurrentiekracht binnen Europa, maar hebben er ook toe bijgedragen dat de financiële buffer om de dip in de varkenscyclus op te vangen niet of nauwelijks aanwezig is. „Het spek op de ribben is weg”, zegt Rouhof. „We hebben een prijsdal vaker meegemaakt, maar dat was nog redelijk gemakkelijk op te vangen door stopzetten van aflossingen of het tijdelijk laten oplopen van crediteuren. Veel bedrijven hebben nu een tekort en kunnen dat niet bijgefinancierd krijgen en de crediteurenpositie is al te hoog. Dit soort bedrijven zitten in grote problemen. De stal leegdraaien en verkopen is ook geen optie. De waarde van het bedrijf is op dit moment erg laag en de meesten zullen dan met een restschuld achterblijven. Van dit soort zorgelijke dossiers zien we de laatste tijd steeds meer.”

Het aantal bedrijven dat wankelt en op het punt staat failliet te gaan, bedraagt volgens de DLV-adviseur enkele procenten ofwel een honderd zeugenhouders of meer. „De enige manier waarop de varkenshouderij zich tegen deze prijsdalen kan verweren, is het verhogen van het rendement. Dat moet omhoog. Anders gaat voor veel bedrijven de stekker eruit. De komende periode moet niet meer gaan over groei, maar over de continuïteit van het bedrijf en verbeteren van de voerwinst”, aldus Leo Rouhof, die varkenshouders adviseert om nu een liquiditeitsprognose te laten maken voor het komende half jaar. „Dat is essentieel om te kunnen beoordelen of je aan betalingen kunt voldoen. Je kunt dan op tijd schakelen om problemen te voorkomen.” DLV verwacht dat de voerwinst tot november op het huidige niveau zal blijven. Vanaf december gaat het iets omhoog.

Meebewegen varkenscyclus

Bij de ABN Amro Bank zien ze weliswaar dat de problemen iets groter zijn dan in de eerdere dalen van de varkenscyclus, maar sectormanager dierlijke productie ABN Amro Bank, Wilbert Hilkens, heeft niet de indruk dat de hele sector onder water staat. „Het gaat

bij ons om overzichtelijke aantallen varkenshouders die op dit moment in de problemen zitten en waarbij het water aan de lippen staat. Het is echter wel duidelijk dat over de hele linie het rendement onder druk staat. Dat is een realiteit en roept emotie op. Ik snap daarom de roep om actie. Ga je het afstandelijk bekijken dan is de dip wellicht iets dieper dan vier jaar geleden.”

Hilkens vindt overigens wel dat varkenshouders in staat moeten zijn om mee te bewegen met de varkenscyclus, in goede tijden maar ook in slechte tijden zoals deze, door in de goede tijden een financiële buffer op te bouwen. „Natuurlijk is er veel geïnvesteerd in luchtwassers en groepshuisvesting, maar in afgelopen twee jaar had er voldoende moeten worden gereserveerd.”

Afgezien van de Russische boycot speelt volgens Hilkens het gebrek aan Level Playing Field de varkenssector parten. „Uit de LEI-cijfers blijkt dat de aanvullende kosten in Nederland veel hoger liggen dan in de ons omringende landen. Dat zet extra druk op de sector. Het gebrek aan Level Playing Field holt onze sector uit en dat in combinatie met de huidige dip in de varkenscyclus veroorzaakt problemen bij sommige boeren.” De ABN Amro sectormanager ziet met lede ogen dat het Level Playing Field nog verder wordt ondermijnd. „Frankrijk begint trekjes te vertonen van het voeren van een eigen landbouwbeleid. Dat zouden we niet meer doen en is in de periode van Mansholt als landbouwcommissaris afgesproken. Ik heb moeite met deze ontwikkeling en Dijkzema kan en moet hier iets mee doen. Zij heeft weliswaar geen directe

invloed, zoals sommigen graag zouden willen, maar in het overleg met de landbouwministers kan zij wel haar invloed uitoefenen.”

Uitstel voerkosten

Voor sommige varkenshouders is het een onmogelijke opgave om hun voerkosten te betalen en ze vragen hun voerleverancier om uitstel. Jan Baan, verkoopdirecteur Varkens bij ForFarmers, ziet dat er problemen zijn in de sector, maar het overgrote deel van hun klanten heeft tot nog toe geen grote betalingsproblemen. „Er zijn nu wel minder automatische incasso's dan in het verleden. Dit heeft mede te maken dat varkenshouders nu wat minder toekomstperspectief zien. Ze kijken vooruit en beseffen dat de prijzen voorlopig nog laag blijven. Vandaag lijkt het dus nog redelijk, maar als we een paar maanden verder zijn en er niets is gebeurd, kan het een hele andere situatie zijn.”

De meeste varkenshouders met financiële problemen gaan naar de mening van Baan eerst naar hun bank toe en ForFarmers merkt pas in een later stadium hoeveel varkenshouders er in de problemen zitten. „Die bal van financiering leggen wij ook bij de banken neer. Dat is hun verantwoordelijkheid. Onze corebusiness is voer leveren. Dat betekent niet dat wij helemaal niets doen, maar het kan niet zo zijn dat facturen open blijven staan en andere klanten hiervan de dupe worden, omdat wij een hogere kostprijs moeten berekenen vanwege de risico's die wij bij andere klanten nemen.” ■

 Reageren?
redactie@pigbusiness.nl